

12 Μαΐου 2023

Άγιος Επιφάνιος Επίσκοπος Κωνσταντίας και Αρχιεπίσκοπος Κύπρου

/ Πολυμέσα - Multimedia / Συναξαριακές Μορφές

Άγιος Επιφάνιος Επίσκοπος Κωνσταντίας και Αρχιεπίσκοπος Κύπρου

Εορτάζει στις 12 Μαΐου εκάστου έτους.

Φανείς Έπιφάνιος έν Κύπρω μέγας,
Κλέος παρ' αύτῆ καί θανών έχει μέγα.
Τῆ δυσκαιδεκάτῃ Έπιφάνιον μόρος εἶλε.

Βιογραφία

Ο Άγιος Επιφάνιος γεννήθηκε από πάμπτωχη οικογένεια Ιουδαίων αγροτών, στο

χωρίο Βησανδούκη (ή Βησανδούκ), κοντά στην Ελευθερούπολη της Παλαιστίνης το 310 μ.Χ. (Κυπριακή λαϊκή παράδοση αναφέρει, πως ο Άγιος Επιφάνιος γεννήθηκε στον Καλοπαναγιώτη της Κύπρου, ένα χωριό της Μαραθάσας και μεγάλωσε στη Βησανδούκη). Οι γονείς του είχαν ακόμη ένα παιδί, την Καλλίτροπο.

Μετά το θάνατο των γονέων του και σε ηλικία δέκα ετών, ο Επιφάνιος προσελκύεται στο χριστιανισμό από δύο περίφημους για τις γνώσεις και τον ασκητισμό μοναχούς, το Λουκιανό και τον Ιλαρίωνα. Επτά μέρες ύστερα από το βάπτισμα του, ο Επιφάνιος τακτοποίησε την αδελφή του σ' ένα γυναικείο μοναστήρι κι έφυγε για την έρημο της Παλαιστίνης. Εκεί ζει κοντά στους επιφανέστερους ασκητές, ασκούμενος στην εγκράτεια, την άσκηση και στη μελέτη των Θείων Γραφών, γενόμενος υπόδειγμα για τους συνασκητές του. Η φήμη του και οι αρετές του δεν άργησαν να διαδοθούν και αναδείχθηκε επίσκοπος Κωνσταντίας της Κύπρου το 367 μ.Χ., στην οποία κατέφυγε με θαυματουργικό τρόπο, όταν το πλοίο του, που επέπλεε προς την Παλαιστίνη, λόγω τρικυμίας, έφθασε στην Κύπρο. (Η Κωνσταντία ονομαζόταν αρχικά Σαλαμίνα. Η πόλη κτίστηκε από τον ήρωα του Τρωικού πολέμου Τεύκρο, τον γιο του Τελαμώννα, προς τιμή της πατρίδας του Σαλαμίνας και καταστράφηκε τον 4ο αιώνα μ.Χ. από σεισμό. Η πόλη ξανακτίστηκε από τον γιο του Μέγα Κωνσταντίνου, τον Κωνσταντίο κι ονομάστηκε Κωνσταντία. Έγινε έδρα του Αρχιεπισκόπου Κύπρου, όταν η Κύπρος είχε 14 επισκόπους κι έμεινε τέτοια μέχρι το 1191 μ.Χ., που η Κύπρος κατακτήθηκε απ' τους Φράγκους. Σήμερα έδρα του Αρχιεπισκόπου είναι η Λευκωσία).

Από τη θέση αυτή, ο Άγιος άρχισε τον ευαγγελισμό του ποιμνίου του και αγωνίστηκε με θερμότητα ζήλο για την διατήρηση και ενίσχυση των ορθοδόξων δογμάτων, καταπολεμώντας όλες τις αιρετικές δοξασίες και πλάνες της εποχής του και ιδιαίτερα εκείνες του Ωριγένη. Κάνοντας συνεχή χρήση των λόγων της Αγίας Γραφής και γράφοντας πλήθος αντιαιρετικά συγγράμματα, αγωνίστηκε για να κρατήσει τούς πιστούς στην ανόθευτη χριστιανική πίστη.

Το 381 μ.Χ., μαζί με τέσσερις άλλους Κυπρίους επισκόπους, ο Επιφάνιος έλαβε μέρος και στη Δευτέρα Οικουμενική Σύνοδο.

Ο Επιφάνιος πέθανε εν πλω από την Κωνσταντινούπολη, που είχε πάει για εκκλησιαστικές υποθέσεις προς την Κωνσταντία, στις 12 Μαΐου του 403 μ.Χ., μετά από αρχιεροσύνη 36 χρόνων. Το τίμιο λείψανό του μετακόμισε στην Κωνσταντινούπολη ο αυτοκράτορας Λέων ΣΤ' ο Σοφός. Η Σύναξη του ετελείτο στον αγιότατο οίκο του, που ήταν στο ναό του Αγίου Φιλήμονος.

Ο Επιφάνιος Κωνσταντίας έκτισε την μεγάλη βασιλική (δεν την ολοκλήρωσε μέχρι τον θάνατό του), της οποίας τα ερείπια διασώζονται μέχρι τις ημέρες μας. Ο

μεγάλος αυτός Αρχιεπίσκοπος, πολύ σημαντικός διδάσκαλος και πατέρας της Εκκλησίας, υπήρξε και αξιόλογος συγγραφέας. Τα έργα του «Πανάριον» (περιέχει επιχειρήματα για την ανασκευή των αιρέσεων που υπήρχαν τότε), «Αγκυρωτός» (σε 120 παραγράφους περιλαμβάνει μια επιτομή της σύγχρονης προς τον άγιο Επιφάνιο Θεολογίας), «Περί μέτρων και σταθμών», «Περί των δώδεκα λίθων των όντων εν τοις στολισμοίς του Ααρών», αποτελούν πολύτιμα πετράδια στο μέγα ψηφιδωτό της Πατερικής Γραμματείας.

Τέλος αξίζει να αναφέρουμε ενδεικτικά μερικά θαύματα που έκανε ο Άγιος Επιφάνιος: θεράπευσε την κόρη του βασιλιά της Περσίας από το δαιμόνιο που την βασάνιζε, ανάστησε το νεκρό παιδί ενός άρχοντα της Περσίας, θανάτωσε ένα λέοντα που έβγαινε από το δάσος κι έτρωγε τους ανθρώπους που περνούσαν από εκεί κοντά, εξεδίωξε το δαιμόνιο από κάποιο Κάλλιστο που ήταν γιος του πρώτου Έπαρχου της Ρώμης και τέλος θεράπευσε τον Μέγα Θεοδόσιο, τον αυτοκράτορα, από παράλυση των κάτω άκρων.

Άπολυτίκιον (Κατέβασμα)

Ήχος α΄. Τῆς ἐρήμου πολίτης.

Τοὺς διττοὺς ὑποφήτας τῆς ἄναρχου θεότητος, τῶν θεοτυπῶτων δογμάτων, τοὺς πανσόφους ἐκφάντορας, σὺν τῷ Ἐπιφανίῳ τῷ κλεινῷ, ὑμνήσωμεν τὸν θεῖον Γερμανῶν ὡς λαμπροὶ γὰρ τῶν ἀρρήτων μυσταγωγοί, πυρσεύουσι τοὺς κρίζοντας δόξα τῷ στεφανώσαντι ὑμᾶς, δόξα τῷ μεγαλύναντι, δόξα τῷ βεβαιούντι δι' ὑμῶν, πίστιν τὴν Ὁρθόδοξον.

Ἄτερον Ἄπολυτίκιον

Ήχος α΄. Του λίθου σφραγισθέντος.

Της Φοινίκης ο κλάδος και Κυπρίων το στήριγμα και Κωνσταντίας ανεδείχθης, Επιφάνιε, Πρόεδρος· δι' ο Ασυρίων βασιλεύς πίπτει ποδῶν σου προσκυλινδούμενος· το πνεύμα διωκόμενον εξ αυτού δια της σης δεήσεως· δόξα τω σε θαυμαστώσαντι, δόξα τω δωρησαμένω σε ημίν, πρέσβυν ακοίμητον.

Κοντάκιον

Ἦχος δ' . Ὁ ὑψωθείς.

Ἱεραρχῶν τὴν θαυμαστὴν ξυνωρίδα, ἀνευφημήσωμεν πιστοὶ κατὰ χρέος, σὺν Γερμανῶ τὸν θεῖον Ἐπιφάνιον, οὗτοι γὰρ κατέφλεξαν, τῶν ἀθέων τὰς γλώσσας, δόγματα σοφώτατα, διαθέμενοι πᾶσι, τοῖς ὀρθοδόξως μέλπουσιν αἰεὶ, τῆς εὐσεβείας τὸ μέγα μυστήριον.

Μεγαλυνάριον

Φύλαττε και σκέπε ταις σαις ευχαίς, Επιφάνιε θεῖε, εκ κινδύνων και χαλεπῶν νόσων τους τιμώντας, την ἔνδοξόν σου μνήμην και λύτρωσαι του Ἄδου φρικτῶν κολάσεων.

Οπτικοακουστικό Ὑλικό

Ακούστε το απολυτίκιο!

Αγιογραφίες / Φωτογραφίες

*Άγιος Επιφάνιος Επίσκοπος Κωνσταντίας
και Αρχιεπίσκοπος Κύπρου*

Άγιος Επιφάνιος Επίσκοπος Κωνσταντίας και
Αρχιεπίσκοπος Κύπρου

Πηγή: saint.gr